



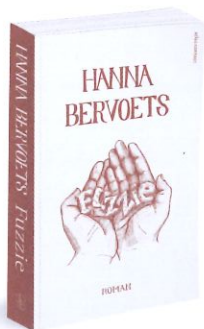
*Gesprek  
over Fuzzie  
van Hanna  
Bervoets*

Fictie ontmoet non-fictie

# DE SCHRIJVER & *de psycholoog*

Wat gebeurt er als een schrijver van fictie in gesprek gaat met een specialist 'uit de echte wereld' over het onderwerp van een roman? Auteur Hanna Bervoets, van wie onlangs haar nieuwe roman *Fuzzie* verscheen, en psycholoog Lidewy Hendriks gingen het experiment aan.

tekst HANNAH JANSEN MORRISON beeld MARTIJN GIJSBERTSEN



---

titel  
FUZZIE  
auteur  
HANNA BERVOETS  
uitgeverij  
ATLAS CONTACT  
pagina's 288  
prijs € 19,99  
e-book € 12,99

---

Het is maar een heel klein bolletje, Fuzzie, maar toch betekent het veel voor de personages in Hanna Bervoets' recente roman. Elk personage interpreteert de dingen die het bolletje zegt anders, en Maisie, Florence, Diek en de anderen luisteren ernaar, hechten eraan. *Fuzzie* is net zozeer een meeslepende roman als een onderzoek: kunnen wij elkaar echt kennen? Hoe verhouden we ons tot elkaar in de liefde? En waarom maken we onszelf zo afhankelijk van elkaar? Auteur Hanna Bervoets gaat over deze thema's en meer in gesprek met psycholoog Lidewy Hendriks van MIND en Korrelatie.

## MASKERS

Uit *Fuzzie*: '...Wie is het? Ze weten het niet, omdat ze het lichaam nooit zonder masker gekend hebben, het masker dat ze zelf vervaardigd hebben, met een touwtje om het achterhoofd bij zich dragen om het, op elk gewenst moment, bij iemand anders op te kunnen zetten.'

**Hanna:** 'Het beeld van de ander en hoe we dat zelf invullen, dat is waar deze roman over gaat. Uiteindelijk val je altijd op je eigen creatie, en in liefdesrelaties is dat nog eens versterkt doordat die relaties veel heftiger zijn. Je kunt namelijk nooit iets in een ander zien wat je niet ook zelf in je draagt. Dat kunnen je wensen zijn, maar ook je angsten of je slechte kanten. Steeds zetten we bij de ander weer een masker op dat we zelf uitkiezen.'

**Lidewy:** 'Die maskers vind ik prachtig gevonden. We zoeken vaak iets in een ander dat je wilt zien, al kan een ander ook iets nieuws brengen, je verrassen. Een van mijn belangrijkste taken in mijn praktijk is mensen terug te brengen naar zichzelf. Zo veel mensen zoeken van alles bij de ander: liefde, de oplossing voor al hun problemen, geluk. Terwijl ze vergeten dat ze altijd zichzelf hebben.'

**Hanna:** 'Dat masker zit ook op Fuzzie. Het ene personage ziet er haast een goeroe in, voor een andere is het eerder een knuffel. ►



Lidewy Hendriks (links) en Hanna Bervoets in gesprek over liefde en eenzaamheid.

## HANNA BERVOETS

Hanna Bervoets debuteerde in 2009 met *Of Hoe Waarom*. Ze ontving meerdere prijzen voor haar werk, waaronder de Frans Kellendonk Prijs afgelopen februari. *Fuzzie* is haar zesde roman.

[HANNABERVOETS.NL](http://HANNABERVOETS.NL)

## LIDEWY HENDRIKS

Lidewy Hendriks is psycholoog bij MIND en Korrelatie. MIND is een beweging van en voor alle mensen die te maken hebben met psychische problemen. Korrelatie is een hulplijn voor iedereen met psychische en psychosociale problemen. Daarnaast heeft Lidewy een eigen praktijk op Texel en in Den Helder.

[WIJZIJNMIND.NL](http://WIJZIJNMIND.NL)  
[KORRELATIE.NL](http://KORRELATIE.NL)

Maar het verschil tussen Fuzzie en een echt mens, is dat Fuzzie geen verwachtingen of behoeftes heeft. Het is een enkelvoudige relatie. In liefdesrelaties zie je dat liefde vaak een valuta wordt: als jij 60 procent van mij houdt, hou ik 60 procent van jou terug. Maar wat als jij maar 40 procent van mij houdt, of juist 100 procent? Dan ben ik teleurgesteld, of benauwd. Die gevoelens komen voort uit ideeën die we hebben over hoe een relatie zou moeten zijn: in perfect evenwicht. Maar een perfect evenwicht bestaat niet, en al bestond het wel, dan kon je het niet objectief meten. Dus wat als we die ideeën nou eens loslieten?

**Lidewy:** 'Dit boek is eigenlijk een onderzoek naar die intermenselijke relatie. Ik was zo benieuwd wat je conclusie is.'

**Hanna:** 'Goede vraag, ik weet niet of ik echt één conclusie heb. Liefde kan afhankelijk maken, en daarmee zwak. Je kunt liefde kwijtraken, zij kan onbeantwoord zijn. Aan het einde van de roman vinden Diek en Maisie beiden weer de liefde. Sommige lezers vonden dat een happy end, maar je kunt er ook iets anders in lezen: daar gaan ze weer. Ze blijven dezelfde rondjes lopen,

om straks misschien weer gekwetst te worden. Terwijl je dat gedoe kunt vervangen door een bolletje.'

**Lidewy:** 'Het bolletje is zo een mooi symbool voor de afhankelijkheid, die een probleem kan zijn, bijvoorbeeld als er machtsspelletjes worden gespeeld. Maar liefde kan ook kracht geven, ook al is die niet beantwoord.'

---

## 'LIEFDE KAN AFHANKELIJK MAKEN, EN DAARMEE ZWAK'

**Hanna:** 'Liefde is een koepelterm waaronder allerlei vormen vallen: verliefdheid, lust, moederliefde. Genegenheid, waar *Fuzzie* vooral over gaat, is de meest basale vorm. Het is fijn om genegenheid te ontvangen, maar ik denk dat wij mensen het net zozeer nodig hebben om genegenheid te voelen voor een ander: affectie voelen maakt soms krachtiger dan affectie ontvangen. Geen affectie voelen, maakt eenzaam.'

## DEPRESSIE

Lidewy noemt *Fuzzie* voorzichtig een boek over eenzaamheid. 'Depressie', zegt Hanna snel. Lidewy lacht. 'Dank je, het boek heeft inderdaad een deprimerende sfeer. Wist je dat er allerlei kenmerken in het boek zitten van eenzaamheid? Slecht slapen, een heel hoog zelfbewustzijn. Het ene personage zit dicht tegen de depressie aan, een ander, zoals Diek, heeft eerder bindingsangst. Een zin van hem vind ik erg mooi: "Ze bevinden zich in een verduisterde slaapkamer, in een huis waar er meer van in de straat staan, gebouwtjes met kamers als deze, waar mannen en vrouwen samen in één bed liggen. (...) Ja, Olga en hij zijn een man en een vrouw in één bed en ze menen het." Maar wat menen ze dan? Het plaatje waaraan ze voldoen? En voelt hij zich daar dan goed bij, of juist niet?' De personages in de roman zijn vaak eenzamer misschien dan nodig. Ze zien soms niet hoe anderen ook die nabijheid zoeken.'

**Lidewy:** 'In de psychologie maken we onderscheid tussen sociale en emotionele eenzaamheid. Sociale eenzaamheid heeft meer concrete oplossingen: je kunt bij een club gaan, eropuit gaan. Emotionele eenzaamheid, waar de personages in *Fuzzie* last van hebben, is ingewikkelder in de zin dat dit probleem minder zichtbaar is en de oplossingen minder concreet zijn. Ook binnen een relatie kun je je enorm eenzaam voelen. De gedachten dat we uiteindelijk op elkaar lijken en dat je ook in je eentje compleet bent, helpen.'

**Hanna:** 'In dit boek is ieder op zijn eigen manier ongelukkig. Dat laat zien dat eenzame mensen niet alleen staan in hun eenzaamheid – dat kan ook troosten.'

## HUURCONTRACT

In de roman wordt de tijdelijkheid van relaties nog eens pijnlijk duidelijk wanneer Florence spreekt over een huurcontract, en dan vooral dat met de beëindiging ervan ook de omgeving wegvalt.

**Hanna:** 'Het is altijd pijnlijk dat iets wat ooit zo groot was, ineens zo snel niets meer waard is. Het is een confrontatie met je eigen waanbeeld ook, misschien. Zo schaam

je je met terugwerkende kracht voor wat je dacht, wie je was.

**Lidewy:** 'Een deur die definitief dicht is, dat doet het meeste verdriet, zeker als je er zelf niet voor hebt gekozen. Het rollenspel dat dan is "afgesproken" kan soms absurd zijn. Je bent de ex, dus praat je niet meer met de voormalige schoonfamilie. Het zijn allemaal ongeschreven regels die vrijwel iedereen volgt. Ook emoties spelen een rol. Schaamte, dat je afgewezen bent, zoals Florence in de roman. Of loyaliteit: vrienden of familie maken vaak een keuze voor de een of de ander. We vinden dat soort ideeën over aan of uit ook prettig, want anders ontstaat er toch chaos en onduidelijkheid.' Iemand die afwezig is, krijgt ook een andere status.

**Hanna:** 'Wanneer mensen van wie we houden afwezig zijn – omdat ze ons verlaten hebben, bijvoorbeeld – maken we geen nieuwe herinneringen meer met hen aan. We hebben alleen nog de oude herinneringen; dat zijn bouwstenen geworden waarmee je de prachtigste luchtkastelen kunt bouwen. En er is niets of niemand om ze nog te verwoesten.'

—◆—  
'EEN DEUR DIE  
DEFINITIEF DICHT  
IS, DAT DOET HET  
MEESTE VERDRIET'

**Lidewy:** 'Bovendien kun je hun onhebbelijkheden wegpoetsen, waardoor ze ideale personen worden, haast poppen. In een bestaande relatie kan dat natuurlijk niet en dan is het belangrijk om assertief te zijn, jezelf te kunnen blijven. Ik zie veel mensen die het lastig vinden om hun grenzen en wensen aan te geven, terwijl het juist een verrijking kan zijn als iemand niet overal "ja en amen" tegen zegt. De partner kan dan ook schrikken, doordat hij of zij zich niet meer herkent in het nieuwe beeld dat iemand van zichzelf geeft. Het is belangrijk dat dat ook besproken kan worden.' ◀

